

Indlæg, Preben Maegaard. *Den fulde version af talen fra M/S Anton, Nynavn, 8. december 2007*

Omstillingen til vedvarende energi er vor generations største, kollektive, globale udfordring. Og der er ingen tid at spille. Klimaforandringerne undergraver og nedbryder naturgrundlaget.

Som om det ikke var tilstrækkelig anledning til at handle hurtigt og målrettet, så er også hele det fossile ressourcegrundlag blevet en knaphedsfaktor, vi er nødt til at se i øjnene.

I årevis har vi vidst, at vi finder ikke længere mere og mere olie, som ønsketænkere ofte hævder. Men ikke nok med det. Nyeste studier af uafhængige forskere i Energy Watch Group viser, at også forsyningerne med naturgas, uran og kul vil være for nedadgående indenfor de næste årtier.

Især oplysningerne om kommende knaphed på kul trækker tæppet bort under hele den fossile samfundsstruktur og gør planer om nye kulkraftværker absurde. Siden 1990 har vi haft et dansk kul-stop; det skal udvides til at være et europæisk og senere globalt kul-stop.

Omstillingen til vedvarende energi er nødvendig og uundgåelig. Den vil samtidig bringe store fordele for de lande, der er omstillingsparate. Der er nye erhvervs muligheder og fremtidssikker beskæftigelse. Eksportmulighederne er kolossale.

Derfor må vi stille krav til det danske Folketing om at udnytte alle muligheder maksimalt. VE industrien skal være det vigtigste fremtidige erhvervsgrundlag og nye strukturer med levende lokalsamfund i by og på land skal træde i stedet for en udvikling med stadigt større behov for privat såvel som kollektiv mobilitet, som kræver mere og mere energi. Det stiller krav om en anden form for fysisk planlægning. Boliger og arbejdspladser skal igen integreres. Den fossile energitidsalder var en kort periode, som snart er til ende. Vi må handle derefter!

Også uddannelserne skal rette sig imod fremtidens udfordringer, hvor vedvarende energi teknologier erstatter knappe fossile ressourcer. På den måde kan ungdommen med tryghed for fremtiden være med til at skabe et bæredygtigt grundlag for sig selv.

Lad mig med nogle eksempler vise at det med fuld fart går den gale vej og at ansvarlige politikere er nødt til at skifte spor.

- *Vattenfall og DONG øger forbruget af kul til stor skade for miljø og klima. Der er stor eksport af kulstrøm til nabolandene. Men CO2 regningen sidder vi med. Derfor vokser det danske CO2 udslip igen. Samtidig står de lokale, forbrugerejede kraftvarmeværker stille i flere og flere timer. Det kan kun betale sig at sætte de miljøvenlige, decentrale kraftvarmeværker i drift, når Vattenfall og DONG har brug for supplerende el kapacitet. Det burde være lige modsat.*
- *Med stadigt flere broer og motorveje gør vi Danmark til en transitvej mellem nord og syd, øst og vest. Støjen fra trafikken og CO2 forureningen fra denne voksende trafik sidder vi på uden at have fordele overhovedet derved. Nye motorveje fører til stærkt øget og ofte helt overflødig trafik med et enormt spild af tid. Alle erfaringer viser, at flere og bredere motorveje løser ikke trafikproblemerne. Planlægningen er forkert, har de erfaret i Atlanta og Phoenix i USA. Trods motorveje med 28 spor har de byer daglige trafikpropper.*
- *Landbruget er nået op på 26 millioner grise om året; heraf fortærer danskerne de 4 millioner. Svineavl giver højt energiforbrug og megen transport. De 800.000, der bor i landdistrikterne lider under det industrialiserede landbrug. Vi eksporterer flæsken men beholder skidt.*
- *En familie kan få leveret fire firehjulstrækkere i morgen, om man ønsker det og køre et ubegrænset antal kilometre. Oven i købet kappes politikerne om at forbedre kørselsfradragene, så yderligere kørsel og mobilitet præmieres af staten. Vil man til forskel for firehjulstrækkeren anskaffe en beskedent husstands vindmølle til at forsyne sig med el og varme, kan det tage tre ringbind med ansøgninger og tre år at komme igennem med sit projekt, som en central instans sikkert alligevel til sidst siger nej til.*
- *Familierne investerer hundreder af tusinder i samtalekøkkener og nye fliser i badeværelset. Bankerne står i kø for at udlåne penge til den slags. Vil familierne derimod bruge 30.000 kroner på et solvarmeanlæg, starter debatterne på højeste niveau, om det nu er*

samfundsøkonomisk forsvarligt. Støtte fra staten kan der slet ikke blive tale om med henvisning til skyggepriser, mest miljø for pengene og prioritering af knappe ressourcer.

Alle eksemplerne viser at forbrug, der forværrer klimaet, bliver belønnet, medens der er manglende politisk vilje til at give en hjælpende hånd til borgere, der er parate til at stille om til vedvarende energi her og nu. Selv de mennesker, der er parate til at handle ansvarligt, er desværre stadig langt fra at kunne få lov til at handle i forhold til de klare signaler om klima og ressourcer.

Og når vi endelig som samfund handler, lægger vi æggene i en kurv. De dominerende, centrale energiselskaber, som ved at klamre sig til kul i energiforsyningen har gjort problemerne større end nødvendigt, mener man på Christiansborg også bedst kan stå for omstillingen til vedvarende energi. Her går man fuldstændig fejl i byen. Politikerne er nødt til at indse, at vedvarende energi ikke bare er et par vindmølleparker til havs. Det er solenergi på hver en bygning, bioenergi i hvert et landbrug, vindmøller, hvor der er vindrigt. Det er inddragelse af alle dele af samfundet.

Og, skulle jeg hilse og sige, opstillingen af vindmøller må ikke som nu, være spekulation i fremtidens energiforsyning. De fælles opgaver har vi altid kunnet løse gennem en kollektiv indsats i forsyningsselskaber, der er ejet af forbrugerne.

Så ligesom vi skal væk fra kul og andre fossile energiformer så må energimastodonterne og deres politiske støtter se i øjnene, at energibesparelser og omstillingen til vedvarende energi er opgaver, der primært skal løses lokalt.

For 15 år siden var vi i stand til at demonstrere kollektiv handlekraft. Vi fik mange hundrede nye vindmøller og vi fik velfungerende lokale forbrugerejede kraftvarmeværker. Fra 1990-96 stillede vi 25% af elforsyningen om til decentral kraftvarme. Det højeste i verden og på rekordtid. Så hurtigt kan det gå, når vi spænder de lokale kræfter foran vognen. Her skal armen ikke vrides om på ryggen som på vrangvillige energimastodonter for at få dem til at opfylde politisk fastsatte mål for udviklingen.

Ved at bruge de bedste erfaringer og den bedste teknologi kan vi gå foran og sikre den nødvendige omstilling. Det skal ikke ses som en byrde, men som en kærkommen fornyelse, som en bred proces, med inddragelse af hele det danske samfund.

Sådan har vi tidligere stillet om. For 125 år siden bragte andelsselskaberne vores land frem til ny velstand. Efter anden verdenskrig skabte vi grundlaget for det moderne industrisamfund med dets store forbrug og fuldstændige afhængighed af de fossile brændsler. De næste årtier må vi på ny stille om.

Til sidst. Vedvarende energi skal have sine egne internationale organisationer. Atomkraftens renæssance er kun blevet mulig ved IAEA's, atomkraftagenturets ihærdige indsats.

Og IEA, de fossile brændslers agentur, har som budskab, at først om flere årtier vil vedvarende energi få en rolle i den globale energiforsyning.

Derfor skal vi have et agentur, der er forpligtet overfor vedvarende energi. Tyskland har taget initiativet hertil. Tyve lande har allerede sagt ja. Det er begyndelsen efter mere end tyve års tilløb.

Agenturet, et International Renewable Energy Agency, IRENA, skal overfor regeringerne arbejde for en massiv indsats for vedvarende energi, arbejde for overførsel af teknologi, fremme forskning og uddannelse, lave troværdige energistatistikker og være den vedvarende energis internationale talerør.

Det skal også fremme kendskabet til den lovgivning og de incitament, som effektivt fører til mere energieffektivitet og vedvarende energi og samtidig bekæmpe virtuelle løsninger, som fører til svindel med og økonomisk spekulation i fremtidens rene energiforsyning. Vi har set nok af internationale aftaler, hvor landene konkurrerer om at snyde med vægten.

Agenturet vil blive stiftet i 2008. Jeg opfordrer jer alle til at vores land aktivt går ind med støtte og konstruktive ideer. Vi har før vist, at vi kan spille en positiv rolle på den internationale arena. Specielt når det gælder vedvarende energi og energieffektive løsninger har vi alt at vinde ved at gå med.

Det vil være endnu et skridt i omstillingen til fremtidens vedvarende energisamfund. Vi står på tærsklen til den solare tidsalder. Det er en opgave vi kun kan løfte i fællesskab!